

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK CXXIX

NR 4

WARSZAWA 2022

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ZAŁOŻONY PRZEZ XAWEREGO LISKEGO
W 1887 ROKU

ROCZNIK CXXIX
2022

4

WARSZAWA 2022

REDAKCJA

GRZEGORZ PAC (historia średniowiecza, Warszawa), EDWARD OPALIŃSKI (historia XVI–XVII w., Warszawa), DOROTA DUKWICZ (historia XVIII w., Warszawa), ANDRZEJ NOWAK (redaktor, historia XIX w., Kraków/Warszawa), JERZY EISLER (historia XX w., Warszawa), MONIKA JUSUPOVIĆ (sekretarz redakcji, Warszawa), MARTA KUC-CZEREP (sekretarz redakcji, Warszawa)

KOMITET REDAKCYJNY

DÁNIEL BAGI (Pecz, Węgry), ANNA BARAŃSKA (Lublin), RICHARD BUTTERWICK-PAWLIKOWSKI (Londyn), EWA DOMAŃSKA (Poznań), MARIAN DYGO (Pułtusk–Warszawa), KARIN FRIEDRICH (Aberdeen), ROBERT FROST (Aberdeen), CATHERINE GOUSEFF (Paryż), JAROSŁAW HRYCAK (Lwów), MAGDALENA HUŁAS (Warszawa), MACIEJ JANOWSKI (Warszawa), TOMASZ JUREK (Poznań), BARTOSZ KALISKI (Warszawa), TOMASZ KIZWALTER (Warszawa), WOJCIECH KRIEGSEISEN (Warszawa), CEZARY KUKLO (Białystok), LIDIA MICHALSKA-BRACHA (Kielce), ROMAN MICHAŁOWSKI (Warszawa), KRZYSZTOF MIKULSKI (Toruń), BORYS W. NOSOW (Moskwa), JERZY STRZELCZYK (Poznań), PHILIPP THER (Wiedeń), MARIUSZ WOŁOS (Kraków)
oraz członkowie redakcji

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31
tel. +48 22 831 02 61, e-mail: kh@ihpan.edu.pl
<http://www.kh-ihpan.edu.pl>

Redaktor językowy: Małgorzata Świerzyńska
Tłumaczenia: Grażyna Waluga
Skład: Marcin Szcześniak

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2022

© All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission of the publisher, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk

© Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk lub odtwarzanie fragmentów tej publikacji w mediach każdego rodzaju wymaga pisemnego zezwolenia Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk

p-ISSN 0023-5903

e-ISSN 2451-1315

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Kolportaż wersji drukowanej czasopisma prowadzi
Wydawnictwo Naukowe Semper
Dział handlowy i księgarnia:
ul. Bednarska 20 A, 00-321 Warszawa
tel./fax: +48 22 828 49 73
<http://semper.pl>
<http://semper.istore.pl>

SPIS TREŚCI

ROZPRAWY

- Urszula Kosińska, W kręgu mitów, czyli o tym, co nie zdecydowało
o wyborze Augusta II na tron polski w 1697 roku 797
- Hanna Marczevska-Zagdańska, Misja Williama Bullitta do Rosji (luty-
marzec 1919). Błąd czy nieudana próba pragmatycznego działania? 823
- Danuta Jastrzębska-Golonka, Anna Kęćik, Listy z celi śmierci —
językowy obraz więziennej traumy skazańców komunistycznego
aparatu represji 853

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

- Grzegorz Głabisz, O różnych koncepcjach i praktykach edytorskich
na przykładzie akt sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795 875
- Mariusz Wołos, Małgorzata Gmurczyk-Wrońska, Marek Kornat,
Łukasz Adamski, Rosyjska edycja dokumentów dyplomatycznych
do stosunków polsko-sowieckich. Co nowego? 893

*

- C. Терський, *Археологія міста Володимира. Монографія* — Monika
Kamińska 953
- P. Kołpak, *Kult świętych patronów Królestwa Polskiego w czasach Jagiellonów* —
Maria Starnawska 961
- G. Vercamer, *Hochmittelalterliche Herrschaftspraxis im Spiegel der
Geschichtsschreibung. Vorstellungen von „guter“ und „schlechter“ Herrschaft
in England, Polen und dem Reich im 12./13. Jahrhundert* — Antoni
Grabowski 965
- A. Radziwiński, *Kontakty duchownych ze Stolicą Apostolską. Obrazy z życia
średniowiecznego kleru w dokumentach Penitencjarii Apostolskiej* — Wiktor
Szymborski 969
- M. Rubin, *Cities of Strangers. Making Lives in Medieval Europe* — Anna
Pomierny-Wąsińska 977
- K. Mrozowski, *Przestrzeń i obywatele Starej Warszawy od schyłku XV wieku
do 1569 roku* — Krzysztof Zwierz 983
- Akta sejmikowe województwa bełskiego. Lata 1572-1655, wyd.*
M. Zwierzkowski, R. Kołodziej — Robert Kozyrski 988

B. Popiołek, <i>Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich</i> — Zbigniew Anusik	993
A. Klonder, <i>Prowincjusze i detaliści. Drobny handel i rzemiosło w Rzeczypospolitej w XVII — początku XVIII wieku</i> — Edmund Kizik	1003
<i>Correspondance du roi Stanislas-Auguste et de Luigi Malabaila di Canale (1765–1773)</i> , ed. J. Bajer — Jacek Kordel	1007
M. Wienfort, <i>Monarchie im 19. Jahrhundert</i> — Maciej Janowski	1010
<i>Embers of Empire. Continuity and Rupture in the Habsburg Successor States after 1918</i> , ed. P. Miller, C. Morelon — Tomasz Pudłocki	1014
R. Stobiecki, <i>Historiografia PRL. Zamiast podręcznika</i> — Maciej Górny	1022
<i>Digital Histories. Emergent Approaches within the New Digital History</i> , ed. M. Fridlund, M. Oiva, P. Paju — Paweł Hamera	1031

KOMUNIKATY

Komunikat Fundacji Naukowej im. Aleksandra Gieysztorą	1039
---	------

ZAWARTOŚĆ ROCZNIKA

Spis treści rocznika CXXIX	1041
Spis autorów	1047
Spis recenzentów wewnętrznych i zewnętrznych	1048

CONTENTS

Urszula Kosińska, <i>In the Realm of Myth, or What Did Not Determine the 1697 Election of Augustus II to the Polish Throne</i>	797
Hanna Marczevska-Zagdańska, <i>William Bullitt's Mission to Russia (February–March 1919). A Miscalculation or a Failed Attempt at Pragmatic Action?</i>	823
Danuta Jastrzębska-Golonka, <i>Anna Kęcik, Letters from Death Row — a Linguistic Picture of the Prison Trauma of Convicts under the Communist Apparatus of Repression</i>	853

CRITICAL ARTICLES — REVIEWS

Grzegorz Głabisz, <i>On Various Editorial Concepts and Practices Based on the Records of the Kaunas Sejmik from 1733 to 1795</i>	875
Mariusz Wołos, Małgorzata Gmurczyk-Wrońska, Marek Kornat, Łukasz Adamski, <i>A Russian Edition of Diplomatic Documents to Polish-Soviet Relations. What's New?</i>	893
Reviews	953

ANNOUNCEMENTS	1039
---------------------	------

TABLE OF CONTENTS	1041
-------------------------	------

SPIS TREŚCI ROCZNIKA CXXIX*

Czubaty Jarosław, Śmierć Marcelego Lubomirskiego w 1809 roku. Kreowanie wzorca bohatera, sensacyjna plotka i realia pola bitwy	1	57
Dalewski Zbigniew, Bratankowie Karola Wielkiego i rytuał królewskiego namaszczenia	2	275
Glabisz Grzegorz, „Na zapłatę ludziom wojewódzkim”. Finansowanie chorągwi policyjnej województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1734–1767	2	319
Jarosław Dariusz, Tam, gdzie zwierzę stawało się mięsem. Sposób traktowania zwierząt, warunki produkcji i nadużycia w zakładach mięsnych w Polsce w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX wieku	3	631
Jastrzębska-Golonka Danuta, Kęcik Anna, Listy z celi śmierci — językowy obraz więziennej traumy skazańców komunistycznego aparatu represji	4	853
Jędrzyak Jacek, Potencjał militarny Królestwa Polskiego w 1819 roku w oczach pruskiego oficera	3	595
Kasprzycki Remigiusz, Western Europe as a Model for Polish Defenders of Animal Welfare prior to 1939 . . . . .Eng.	6	65
Kosińska Urszula, W kręgu mitów, czyli o tym, co nie zadecydowało o wyborze Augusta II na tron polski w 1697 roku	4	797
Łatka Rafał, Primate Stefan Wyszyński's <i>Pro Memoria</i> Journal as a Historical Source . . . . .Eng.	6	127
Marczewska-Zagdańska Hanna, Misja Williama Bullitta do Rosji (luty– marzec 1919). Błąd czy nieudana próba pragmatycznego działania?	4	823
Pałka Jarosław, Planning for a Landing Operation of the Polish People's Army on the Danish Isles during the Cold War . . . . .Eng.	6	95
Polit Jakub, Spór o chińską republikańską rewolucję Xinhai (1911–1912) w zachodniej historiografii	1	81
Stolicki Jarosław, Elekcje na urzędy ziemskie (sejmiki elekcyjne) w województwach ukraińskich w czasie wygnania	1	5
Studnicka-Mariańczyk Karolina, Morawiec Norbert, Apples, Books, Fruit Preserves... Cultivating a History by Countess Ludwika Ostrowska, Lady of the Maluszyn Manor — in Search of the Anthropological Dimension of Historiography . . . . .Eng.	6	29

---

* Rocznik składa się z 4 zeszytów polskich i 1 anglojęzycznego — English-Language Edition no. 6, 2022 (Eng. 6).

Wiech Stanisław, Stan wojenny w Królestwie Polskim (1861). Pierwsze przymiarki	2	373
Wijaczka Jacek, Burzliwe życie katowskiego małżeństwa. Anna Concordia i Johann Barthel Müller (1735–1747)	1	35
Wijaczka Jacek, The Impact of Climate Change on Witch Trials: Myth or Reality? The Example of Royal Prussia in the Sixteenth–Eighteenth Centuries	Eng. 6	5
Wojtyński Maciej, Brakujące nagrania w Archiwum TVP	1	117
Zielińska Ewa, Działalność polsko-rosyjskiej komisji granicznej w latach 1780–1781	3	555

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — MATERIAŁY

Hundert Zbigniew, Działalność publiczna podkomorzego koronnego Kazimierza Ludwika Bielińskiego w świetle jego listów do Jana III z lat 1692–1695	1	141
Majewski Andrzej Adam, Na biografię zasługują nie tylko hetmani. Odpowiedź na artykuł recenzyjny Tomasza Ciesielskiego	3	677
Mazur Mariusz, Rozważania nad historiografią polskiego powojennego podziemia niepodległościowego	2	411
Opaliński Edward, Replika na odpowiedź Agnieszki Pawłowskiej-Kubik ..	1	191
Pawłowska-Kubik Agnieszka, W odpowiedzi na recenzję Edwarda Opalińskiego	1	181
Ślusarek Krzysztof, Czy u schyłku XVIII wieku miasta leżące w najdalej na wschód wysuniętej części Galicji rzeczywiście były miastami?	3	659

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Glabisz Grzegorz, O różnych koncepcjach i praktykach edytorskich na przykładzie akt sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795	4	875
Krawiec Adam, O trzęsieniach ziemi w średniowieczu i ich badaniu. Wokół pracy Konrada Schellbacha <i>Erdbeben in der Geschichtsschreibung des Früh- und Hochmittelalters. Ursprung, Verständnis und Anwendung einer spezifisch mittelalterlichen Traditionsbildung</i>	3	697
Łopatecki Karol, Uwagi o diariuszu kancelaryjnym Janusza Radziwiłła ...	3	719
Paroń Aleksander, Krok w kierunku syntezy dziejów i kultury średniowiecznej Europy Wschodniej — kompendium Florina Curty <i>Eastern Europe In The Middle Ages (500–1300)</i>	2	469
Pilarczyk Piotr M., Dawny Lublin w naukowej karykaturze. W związku z książką Kamila Jakimowicza	2	449
Wołos Mariusz, Gumrczyk-Wrońska Małgorzata, Kornat Marek, Adamski Łukasz, Rosyjska edycja dokumentów dyplomatycznych do stosunków polsko-sowieckich. Co nowego?	4	893
Wyźga Mateusz, W stronę nowej syntezy historii społecznej? Uwagi nad <i>Ludową historią Polski</i> Adama Leszczyńskiego	1	195

*

Adamczewski P., <i>Polski mit etnopolityczny i Kaukaz – Wojciech Roszkowski</i>	2	528
Akta sejmikowe województwa bełskiego. Lata 1572-1655, wyd. M. Zwierzykowski, R. Kołodziej – Robert Kozyrski.....	4	988
Aurast A., <i>Fremde, Freunde, Feinde. Wahrnehmung und Bewertung von Fremden in den Chroniken des Gallus Anonymus und des Cosmas von Prag</i> – Andrzej Pleszczyński.....	1	231
Borzymińska Z., <i>Non Tolerandis...? Meandry obecności Żydów w Warszawie u schyłku I Rzeczypospolitej</i> – Przemysław Zarubin.....	2	504
<i>Christianity and War in Medieval East Central Europe and Scandinavia</i> , ed. by R. Kotecki, C.S. Jensen, S. Bennet – Marian Dygo.....	6	169
<i>Correspondance du roi Stanislas-Auguste et de Luigi Malabaila di Canale (1765-1773)</i> , ed. J. Bajer – Jacek Kordel.....	4	1007
<i>Digital Histories. Emergent Approaches within the New Digital History</i> , ed. M. Fridlund, M. Oiva, P. Paju – Paweł Hamera.....	4	1031
Dragnea M., <i>Christian Identity Formation Across the Elbe in the Tenth and Eleventh Centuries</i> – Michał Gniadek-Zieliński.....	6	183
<i>Embers of Empire. Continuity and Rupture in the Habsburg Successor States after 1918</i> , ed. P. Miller, C. Morelon – Tomasz Pudłocki.....	4	1014
Hálek J., Moskovič B., <i>Fenomén Maffie. Český (domáci) protirakouský odboj v proměnách 20. století</i> – Marcin Jarzabek.....	3	768
Herling-Grudziński G., Giedroyć J., <i>Korespondencja</i> , t. 1-3, red. W. Bolecki – Bernard Wiaderny.....	2	523
Hermanowicz J., <i>Kampanie wojny siedmioletniej na ziemiach polskich</i> – Tomasz Szwaciński.....	1	247
Kalinowski E., <i>Szlachta ziemi bielskiej wobec bezkrólewi w XVI-XVII wieku</i> – Karol Łopatecki.....	1	241
Klonder A., <i>Prowincjusze i detaliści. Drobný handel i rzemiosło w Rzeczypospolitej w XVII – początku XVIII wieku</i> – Edmund Kizik.....	4	1003
Kołpak P., <i>Kult świętych patronów Królestwa Polskiego w czasach Jagiellonów</i> – Maria Starnawska.....	4	961
Koopmans J.W., <i>Early Modern Media and the News in Europe. Perspectives from the Dutch Angle</i> – Anna Kalinowska.....	1	251
Kordel J., <i>Królestwo anarchii. W poszukiwaniu nowożytnych wyobrażeń o Rzeczypospolitej i jej mieszkańcach</i> – Tomasz Szwaciński.....	3	756
Leśniakiewicz-Drzymała R., <i>Mitologia Północy a chrześcijaństwo. Funkcjonowanie wybranych elementów przedchrześcijańskich mitów w średniowiecznej kulturze chrześcijańskiej w świetle źródeł skandynawskich i anglosaskich</i> – Rafał Rutkowski.....	2	495
Mazurkiewicz A., <i>Voice of the Silenced Peoples in the Global Cold War. The Assembly of Captive European Nations, 1954-1972</i> – Paweł Sowiński...Eng.	6	199
Michálek S., <i>Československé menové zlato 1938-1982</i> – Tomasz Korban.....	6	205
Mrozowski K., <i>Przestrzeń i obywatele Starej Warszawy od schyłku XV wieku do 1569 roku</i> – Krzysztof Zwierz.....	4	983

Mühle E., <i>Die Slawen im Mittelalter zwischen Idee und Wirklichkeit / Słowianie. Rzeczywistość i fikcja wspólnoty. VI-XV wiek</i> — Stanisław Rosik	2	489
Oficjalna prasa w PRL, red. S. Ligarski, R. Łatka — Evelina Kristanova . . .	3	773
Opaliński T., <i>Stan chłopski w Księstwie Warszawskim w świetle akt sądowych</i> — Mateusz Wyżga	3	762
Popiołek B., <i>Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich</i> — Zbigniew Anusik	4	993
Puchalski P., <i>Poland in a Colonial World Order. Adjustments and Aspirations, 1918-1939</i> — Jan Kieniewicz	Eng. 6	195
Radziwiński A., <i>Kontakty duchownych ze Stolicą Apostolską. Obrazy z życia średniowiecznego kleru w dokumentach Penitencjarii Apostolskiej</i> — Wiktor Szymborski	4	969
Rubin M., <i>Cities of Strangers. Making Lives in Medieval Europe</i> — Anna Pomierny-Wąsińska	4	977
<i>Rulership in Medieval East Central Europe</i> , eds. G. Vercamer, D. Zupka — Radosław Kotecki	Eng. 6	163
Šmahel F., <i>Europas Mitte in Bewegung: Das Königreich Böhmen im ausgehenden Mittelalter</i> — Wojciech Iwańczak	Eng. 6	177
Stobiecki R., <i>Historiografia PRL. zamiast podręcznika</i> — Maciej Górny	4	1022
Szczurowski R., <i>Pokolenie czasu upadku Rzeczypospolitej w polskich kazaniach okolicznościowych z lat 1795-1830</i> — Jarosław Czuby	2	515
Szuszczyński P., <i>Przepraszam Czechów i Słowaków (65 dni operacji „Dunaj”). Relacja oficera wojsk inżynierskich, uczestnika zbrojnej agresji na Czechosłowację w dniach 20 sierpnia — 23 października 1968 r.</i> — Jerzy Eisler	1	253
<i>Two Missionary Accounts of Southeast Asia in the Late Seventeenth Century. A Translation and Critical Edition of Guy Tachard's „Relation de Voyage aux Indes” (1690-99) and Nicola Cima's „Relazione Distinta delli Regni di Siam, China, Tunchino, e Cocincina” (1697-1706)</i> , ed. S. Halikowski Smith — Adam Włodarski	2	500
Vercamer G., <i>Hochmittelalterliche Herrschaftspraxis im Spiegel der Geschichtsschreibung. Vorstellungen von „guter” und „schlechter” Herrschaft in England, Polen und dem Reich im 12./13. Jahrhundert</i> — Antoni Grabowski	4	965
<i>Weibliche Herrschaft im 18. Jahrhundert. Maria Theresia und Katharina die Große</i> , Hg. B. Braun, J. Kusber, M. Schnettger — Jacek Kordel	Eng. 6	190
Wienfort M., <i>Monarchie im 19. Jahrhundert</i> — Maciej Janowski	4	1010
Wiślicz T., <i>Zelman Wolfowicz i jego rządy w starostwie drohobyckim w połowie XVIII w.</i> — Anna Michałowska-Mycielska	2	511
Zygner L., <i>Biskup Jakub z Kurdwanowa herbu Syrokomla (ok. 1350-1425)</i> — Tomasz Graff	3	745
Żojdź K., <i>Wszyscy ludzie króla. Zygmunt III Waza i jego stronnicy w Wielkim Księstwie Litewskim w pierwszych dekadach XVII wieku</i> — Andrzej Rachuba	1	235
Żołądź-Strzelczyk D., <i>O przedsięwzięciu peregrynacyjnej. Edukacyjne wojaże szlachty z Rzeczypospolitej w świetle instrukcji podróży</i> — Marcin Broniarczyk	3	750

Терський С., Археологія міста Володимира. Монографія — Monika Kamińska.....	4	953
---	---	-----

IN MEMORIAM

Maria Bogucka (1 VI 1929 — 27 X 2020) — Andrzej Karpiński	1	259
Wiktoria Śliwowska (26 VI 1931 — 27 XII 2021) — Andrzej Nowak.....	2	537
Włodzimierz Borodziej (9 IX 1956 — 11 VII 2021) — Maciej Górny.....	3	779

KOMUNIKATY

Komunikat Fundacji Naukowej im. Aleksandra Gieyszтора.....	4	1041
Polskie Towarzystwo Historii Prawa	3	787

CONTENTS

Czubaty Jarosław, The Death of Marcell Lubomirski in 1809. Creating a Model of Hero, Sensational Gossip, and the Reality of the Battlefield	1	57
Dalewski Zbigniew, Charlemagne's Nephews and the Ritual of Royal Anointing.....	2	275
Glabisz Grzegorz, "For the Payment to Provincial People". Financing of the Police Squadron of the Poznań and Kalisz Provinces in 1734–1767	2	319
Jarosz Dariusz, Where the Animal Became Meat. The Treatment of Animals, Production Conditions and Abuses in Meat Processing Plants in Poland in the 1950s and 1960s	3	631
Jastrzębska-Golonka Danuta, Kęcik Anna, Letters from Death Row — a Linguistic Picture of the Prison Trauma of Convicts under the Communist Apparatus of Repression	4	853
Jędrzyński Jacek, The Military Potential of the Polish Kingdom in 1819 as Seen by a Prussian Officer.....	3	595
Kasprzycki Remigiusz, Western Europe as a Model for Polish Defenders of Animal Welfare prior to 1939	Eng. 6	65
Kosińska Urszula, In the Realm of Myth, or What Did Not Determine the 1697 Election of Augustus II to the Polish Throne.....	4	797
Łatka Rafał, Primate Stefan Wyszyński's <i>Pro Memoria</i> Journal as a Historical Source.....	Eng. 6	127
Marczewska-Zagdańska Hanna, William Bullitt's Mission to Russia (February–March 1919). A Miscalculation or a Failed Attempt at Pragmatic Action?	4	823
Pałka Jarosław, Planning for a Landing Operation of the Polish People's Army on the Danish Isles during the Cold War	Eng. 6	95
Polit Jakub, The Dispute over China's Xinhai Republican Revolution (1911–1912) in Western Historiography.....	1	81

Stolicki Jarosław, Elections to Land Offices (Election Sejmiks) in the Ukrainian Provinces during the Exile	1	5
Studnicka-Mariańczyk Karolina, Morawiec Norbert, Apples, Books, Fruit Preserves... Cultivating a History by Countess Ludwika Ostrowska, Lady of the Maluszyn Manor — in Search of the Anthropological Dimension of Historiography	Eng. 6	29
Wiech Stanisław, Martial Law in the Kingdom of Poland (1861). First Rehearsals	2	373
Wijaczka Jacek, The Turbulent Life of an Executioner and His Wife. Anna Concordia and Johann Barthel Müller (1735–1747).....	1	35
Wijaczka Jacek, The Impact of Climate Change on Witch Trials: Myth or Reality? The Example of Royal Prussia in the Sixteenth–Eighteenth Centuries	Eng. 6	5
Wojtyński Maciej, Missing Recordings in the Archives of Polish Television..	1	117
Zielińska Ewa, The Activity of the Polish-Russian Border Commission between 1780 and 1781	3	555

MATERIALS — POLEMICS

Hundert Zbigniew, Public Activity of Crown Chamberlain Kazimierz Ludwik Bieliński in the Light of His Letters to King Jan III from 1692 to 1695	1	141
Mazur Mariusz, Reflections on the Historiography of the Polish Post-War Independence Underground.....	2	411
Ślusarek Krzysztof, Were the Towns in the Easternmost Part of Galicia Really Towns at the End of the Eighteenth Century?	3	659

CRITICAL ARTICLES

Glabisz Grzegorz, On Various Editorial Concepts and Practices Based on the Records of the Kaunas Sejmik from 1733 to 1795	4	875
Krawiec Adam, On Earthquakes in the Middle Ages and Their Study. Around Konrad Schellbach's Book <i>Erdbeben in der Geschichtsschreibung des Früh- und Hochmittelalters. Ursprung, Verständnis und Anwendung einer spezifisch mittelalterlichen Traditionsbildung</i>	3	697
Łopatecki Karol, Comments on Janusz Radziwiłł's Chancery Diary	3	719
Paroń Aleksander, A Step Towards the Synthesis of Medieval History and Culture of the Eastern Europe — Florin Curta's Companion <i>Eastern Europe in the Middle Ages (500–1300)</i>	2	469
Pilarczyk Piotr M., Old Lublin in Scholarly Caricature. On the Book by Kamil Jakimowicz	2	449
Wołos Mariusz, Gmurczyk-Wrońska Małgorzata, Kornat Marek, Adamski Łukasz, A Russian Edition of Diplomatic Documents to Polish-Soviet Relations. What's New?.....	4	893
Wyźga Mateusz, Towards a New Synthesis of Social History? Notes on the People's History of Poland by Adam Leszczyński.....	1	195

SPIS AUTORÓW

Adamski Łukasz	4	893–951	Majewski Andrzej Adam	3	677–696
Anusik Zbigniew	4	993–1003	Marczewska-Zagdańska		
Broniarczyk Marcin	3	750–756	Hanna	4	823–851
Czubaty Jarosław	1	57–80	Mazur Mariusz	2	411–447
	2	515–523	Michałowska-Mycielska		
Dalewski Zbigniew	2	275–317	Anna	2	511–515
Dygo Marian	Eng. 6	169–177	Morawiec Norbert	Eng. 6	29–63
Eisler Jerzy	1	253–258	Nowak Andrzej	2	537–546
Glabisz Grzegorz	2	319–371	Opaliński Edward	1	191–194
	4	875–892	Pałka Jarosław	Eng. 6	95–126
Gmurczyk-Wrońska			Paroń Aleksander	2	469–488
Małgorzata	4	893–951	Pawłowska-Kubik		
Gniadek-Zieliński Michał	Eng. 6	183–189	Agnieszka	1	181–190
Górny Maciej	3	779–785	Pilarczyk Piotr M.	2	449–467
	4	1022–1030	Pleszczyński Andrzej	1	231–235
Grabowski Antoni	4	965–969	Polit Jakub	1	81–116
Graff Tomasz	3	745–750	Pomierny-Wąsińska Anna	4	977–983
Hamera Paweł	4	1031–1039	Pudłocki Tomasz	4	1014–1021
Hundert Zbigniew	1	141–179	Rachuba Andrzej	1	235–241
Iwańczak Wojciech	Eng. 6	177–183	Rosik Stanisław	2	489–495
Janowski Maciej	4	1010–1014	Roszkowski Wojciech	2	528–535
Jaros Dariusz	3	631–657	Rutkowski Rafał	2	495–500
Jarząbek Marcin	3	768–773	Sowiński Paweł	Eng. 6	199–204
Jastrzębska-Golonka Danuta	4	853–873	Starnawska Maria	4	961–965
Jędrysiak Jacek	3	595–630	Stolicki Jarosław	1	5–34
Kalinowska Anna	1	251–253	Studnicka-Mariańczyk		
Kamińska Monika	4	953–960	Karolina	Eng. 6	29–63
Karpiński Andrzej	1	259–262	Szwaciński Tomasz	1	247–251
Kasprzycki Remigiusz	Eng. 6	65–94		3	756–761
Kęcik Anna	4	853–873	Szyborski Wiktor	4	969–977
Kieniewicz Jan	Eng. 6	195–198	Ślusarek Krzysztof	3	659–675
Kizik Edmund	4	1003–1006	Wiaderny Bernard	2	523–528
Korban Tomasz	Eng. 6	205–210	Wiech Stanisław	2	373–409
Kordel Jacek	4	1007–1010	Wijaczka Jacek	1	35–56
	Eng. 6	190–195		Eng. 6	5–27
Kornat Marek	4	893–951	Włodarski Adam	2	500–504
Kosińska Urszula	4	797–821	Wojtyński Maciej	1	117–139
Kotecki Radosław	Eng. 6	163–169	Wołos Mariusz	4	893–951
Kozyński Robert	4	988–992	Wyźga Mateusz	1	195–229
Krawiec Adam	3	697–718		3	762–768
Kristanova Evelina	3	773–777	Zarubin Przemysław	2	504–511
Łatka Rafał	Eng. 6	127–161	Zielińska Ewa	3	555–593
Łopatecki Karol	1	241–247	Zwierz Krzysztof	4	983–988
	3	719–744			

SPIS RECENZENTÓW WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH

- Urszula Augustyniak (Uniwersytet Warszawski)
- Christoph Augustynowicz (Institut für Osteuropäische Geschichte der Universität Wien)
- Jan Jacek Bruski (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
- Richard Butterwick-Pawlikowski (University College London)
- Tomasz Ciesielski (Uniwersytet Opolski)
- Adam Danilczyk (Instytut Historii PAN, Warszawa)
- Sławomir Dębski (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa)
- Adam Dziurok (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa)
- Tadeusz Epsztein (Instytut Historii PAN, Warszawa)
- Helmut Flachenecker (Julius-Maximilians-Universität, Würzburg)
- Marie Therese Flanagan (Queen's University, Belfast)
- Maciej Forycki (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań)
- Andrzej Friszke (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa)
- Tomasz Gąsowski (Akademia Ignatianum, Kraków)
- Henryk Głębocki (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
- Bogdan J. Góralczyk (Uniwersytet Warszawski)
- Piotr Guzowski (Uniwersytet w Białymstoku)
- Marek Hańderek (Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa)
- Adam Izdebski (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
- Dariusz Jeziorny (Uniwersytet Łódzki)
- Dobrochna Kałwa (Uniwersytet Warszawski)
- Anna Kamler (Uniwersytet Warszawski)
- Andrzej Karpiński (Instytut Historii PAN, Warszawa)
- Norbert Kasperek (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn)
- Tomasz Kizwalter (Uniwersytet Warszawski)
- Jerzy Kochanowski (Uniwersytet Warszawski)
- Robert Kołodziej (Uniwersytet Wrocławski)
- Jacek Kordel (Uniwersytet Warszawski)
- Daniel Koreś (Instytut Pamięci Narodowej, Wrocław)
- Krzysztof Kosiński (Instytut Historii PAN, Warszawa)
- Wojciech Kriegseseisen (Instytut Historii PAN, Warszawa)
- Tomasz Leszkowicz (Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej im. płk. dypl. Mariana Porwita, Warszawa)
- Henryk Litwin (Uniwersytet Warszawski)
- Andrzej Marzec (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
- Karol Mazur (Muzeum Powstania Warszawskiego)
- Grzegorz Motyka (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa)
- Eduard Mühle (Westfälische Wilhelms-Universität, Münster)
- Maciej Mycielski (Uniwersytet Warszawski)
- Mirosław Nagielski (Uniwersytet Warszawski)
- Dariusz Nawrot (Uniwersytet Śląski, Katowice)
- Piotr Niwiński (Uniwersytet Gdański)
- Piotr Olander (Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu)
- Halina Parafinowicz (Uniwersytet w Białymstoku)
- Aneta Pieniądz (Uniwersytet Warszawski)

-
Patryk Pleskot (Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa)	Jerzy Strzelczyk (emeritus)
Andrzej Pleszczyński (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)	Anna Supruniuk (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń)
Jakub Polit (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)	Tomasz Szwaciński (Biblioteka Narodowa, Warszawa)
Kazimierz Puchowski (Uniwersytet Gdański)	Krzysztof Szwagrzyk (Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa)
Andrzej Rachuba (Instytut Historii PAN, Warszawa)	Andrzej Szwarc (emeritus)
Mateusz Rodak (Instytut Historii PAN, Warszawa)	Jacek Wijaczka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń)
Stanisław Rosik (Uniwersytet Wrocławski)	Tomasz Wiślicz (Instytut Historii PAN, Warszawa)
Dariusz Sikorski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań)	Tadeusz Wolsza (Instytut Historii PAN, Warszawa)
Marek Słoń (Instytut Historii PAN, Warszawa)	Andrzej Zakrzewski (Uniwersytet Warszawski)
Arkadiusz Stasiak (Katolicki Uniwersytet Lubelski)	Krzysztof Zamorski (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
Jarosław Stolicki (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)	Hanna Zaremska (Instytut Historii PAN, Warszawa)
	Karol Żojdź (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Warszawa)

WYKAZ SKRÓTÓW

AAN	— Archiwum Akt Nowych Warszawa
AGAD	— Archiwum Główne Akt Dawnych Warszawa
AGZ	— <i>Akta grodzkie i ziemskie</i>
AIPN	— Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
ANK	— Archiwum Narodowe w Krakowie
AP	— Archiwum Państwowe
APH	— „Acta Poloniae Historica”
ASWK	— <i>Akta sejmikowe województwa krakowskiego</i>
ASWP	— <i>Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego</i>
BC	— Biblioteka Książąt Czartoryskich Oddział Muzeum Narodowego w Krakowie
BHL	— <i>Bibliotheca Hagiographica Latina</i>
BJ	— Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
BK	— Biblioteka Kórnicka
b.m.d.	— bez miejsca i daty wydania
BN	— Biblioteka Narodowa w Warszawie
BO	— Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
BPAU-PANKr.	— Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
BR	— Biblioteka Raczyńskich
BUW	— Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
CAW	— Centralne Archiwum Wojskowe
CDS	— <i>Codex diplomaticus nec non epistolaris Silesiae</i> , Wrocław 1956–1964
CPH	— „Czasopismo Prawno-Historyczne”
DN	— „Dzieje Najnowsze”
Dz. U.	— Dziennik Ustaw
f.	— fond (zespół)
fol.	— folio (karta)
IPN	— Instytut Pamięci Narodowej
KDKK	— <i>Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej</i> , Kraków 1874–1883
KDMaz.	— <i>Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis (Zbiór ogólny przywilejów i spominków mazowieckich)</i> , Warszawa 1919
KDMłp.	— <i>Kodeks dyplomatyczny Małopolski</i> , Kraków 1876–1999
KDP	— <i>Kodeks dyplomatyczny Polski</i> , Warszawa 1847–1887
KDŚl.	— <i>Kodeks dyplomatyczny Śląska</i> , Wrocław 1956–1964

- KDW — *Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski*, t. 1–11, Poznań 1877–1999
- KH — „Kwartalnik Historyczny”
- KHKM — „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
- LVIA — Lietuvos valstybės istorijos archyvas w Wilnie
- MGH — *Monumenta Germaniae Historica*
- MGH SrG — *Monumenta Germaniae Historica, Scriptores rerum Germanicarum*
- MGH SS — *Monumenta Germaniae Historica, Scriptores*
- MK — Metryka Koronna
- MPH — *Monumenta Poloniae historica*
- MPH s.n. — *Monumenta Poloniae historica, series nova*
- mps — maszynopis
- MRPS — *Matricularum Regni Poloniae summaria*
- OiRP — „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”
- op. — opis
- PH — „Przegląd Historyczny”
- PL — *Patrologiae cursus completus. Series Latina*, Paris 1844–1865
- PrU — *Preussisches Urkundenbuch*, t. 1–6, Königsberg–Danzig–Marburg 1882–2000
- PSB — *Polski słownik biograficzny*
- PU — *Pommerellisches Urkundenbuch*, t. 1–11, Stettin–Köln–Graz 1868–1990
- RDSG — „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
- red. — redaktor, redakcja
- RH — „Roczniki Historyczne”
- RHum — „Roczniki Humanistyczne”
- rkp. — rękopis
- RWHF PAU — „Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności”, Kraków 1874–1891
- „Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1891–1918
- „Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921
- „Rozprawy — Polska Akademia Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921–1928/29
- „Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności”, Kraków 1928/1929–1952
- „Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności”, Kraków 1992–
- SDRE — „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”
- SGKP — *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*

-
- SH — „Studia Historyczne”
- SIRIO — *Sbornik Imperatorskogo Russkogo Istoričeskogo Obščestva*, t. 1–148, S. Petersburg 1867–1916
- Sobótka — „Śląski Kwartalnik Historyczny «Sobótka»”
- SPPP — *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*
- SRP — *Scriptores Rerum Polonicarum*
- SSS — *Słownik starożytności słowiańskich*
- SU — *Schlesisches Urkundenbuch*, t. 1–6, Wien–Köln 1971–1998
- St. Źr. — „Studia Źródłoznawcze”
- sygn. — sygnatura
- Urzednicy — *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy*, red. A. Gąsiorowski, t. 1–, Wrocław, Kórnik 1985–
- Urzednicy, Litwa — *Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego XIV–XVIII wieku. Spisy*, red. A. Rachuba, t. 1–, Warszawa 2004–
- VC — *Volumina Constitutionum*, t. 1–, Warszawa 1996 (należy cytować odpowiednio według wzoru: VC 1/1)
- VL — *Volumina Legum*, t. 1–8, Warszawa 1732–1782; t. 9, Kraków 1889; t. 10, Poznań 1952 (należy cytować odpowiednio według wzoru: VL 5, fol. 30)
- ZH — „Zapiski Historyczne”

TRANSLITERACJA SŁOWIAŃSKICH ALFABETÓW CYRYLICKICH

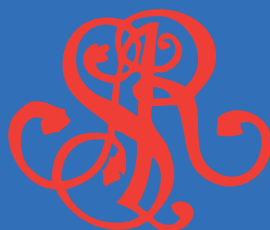
Nr	Litera alfabetu cyrylickiego		Trans-literacja		Język*	Nr	Litera alfabetu cyrylickiego		Trans-literacja		Język
1	А	а	А	а	b b u m r s u	27	Р	р	Р	р	b b u m r s u
2	Б	б	В	в	b b u m r s u	28	С	с	С	с	b b u m r s u
3	В	в	У	у	b b u m r s u	29	Т	т	Т	т	b b u m r s u
4	Г	г	Г	г	b b u m r s u	30	Ћ	ћ	Ї	ї	s
5	Д	д	Д	д	b b u m r s u	31	Ќ	ќ	Ќ	ќ	m
6	Ђ	ђ	Ђ	ђ	s	32	У	у	У	у	b b u m r s u
7	Ѓ	ѓ	Ѓ	ѓ	m	33	Ў	ў	Ў	ў	b
8	Е	е	Е	е	b b u m r s u	34	Ф	ф	Ф	ф	b b u m r s u
9	Ё	ё	Ё	ё	b r	35	Х	х	Н	н	b b u m r s u
10	Є	є	Ê	ê	u	36	Ц	ц	С	с	b b u m r s u
11	Ж	ж	Ž	ž	b b u m r s u	37	Ч	ч	Ї	ї	b b u m r s u
12	З	з	З	з	b b u m r s u	38	Џ	џ	Đ	đ	m s
13	С	с	Ž	ž	m	39	Ш	ш	Š	š	b b u m r s u
14	И	и	І	і	b** b u m r s u	40	Щ	щ	Ŝ	ŝ	b u r u
15	І	і	Ì	ì	b r** u	41	Ъ	ъ	"	"	b** b u r
16	Ї	ї	Ï	ï	u	42	Ы	ы	У	у	b r u**
17	Ј	ј	Ј	ј	m s	43	Ь	ь	'	'	b b u r u
18	Й	й	Ј	ј	b b u r u	44	Э	э	È	è	b r
19	К	к	К	к	b b u m r s u	45	Ю	ю	Û	û	b b u r u
20	Л	л	Л	л	b b u m r s u	46	Я	я	Â	â	b b u r u
21	Љ	љ	Ľ	ľ	m s	47	'	'	'	'	b b u m r s u
22	М	м	М	м	b b u m r s u	48	Ѓ	ѓ	Ĝ	ĝ	b** u**
23	Н	н	Ń	ń	b b u m r s u	49	Ђ	ђ	Ě	ě	b** r** u**
24	Њ	њ	Ñ	ñ	m s	50	Ж	ж	Ǻ	ǻ	b u**
25	О	о	О	о	b b u m r s u	51	Ө	ө	ƒ	ƒ	r**
26	П	п	Р	р	b b u m r s u	52	У	у	ÿ	ÿ	r**

* Oznaczenia języków: b — białoruski, bu — bułgarski, m — macedoński, r — rosyjski, s — serbsko-chorwacki, u — ukraiński.

** Występuje w dawnej pisowni.

INSTYTUT HISTORII PAN
PRZEDSTAWIA

CORRESPONDANCE
DU ROI STANISLAS-AUGUSTE
ET DE LUIGI MALABAILA DI CANALE
(1765-1773)

www.ihpan.edu.pl

ISSN 0023-5903

9 770023 590208 1 2 >